

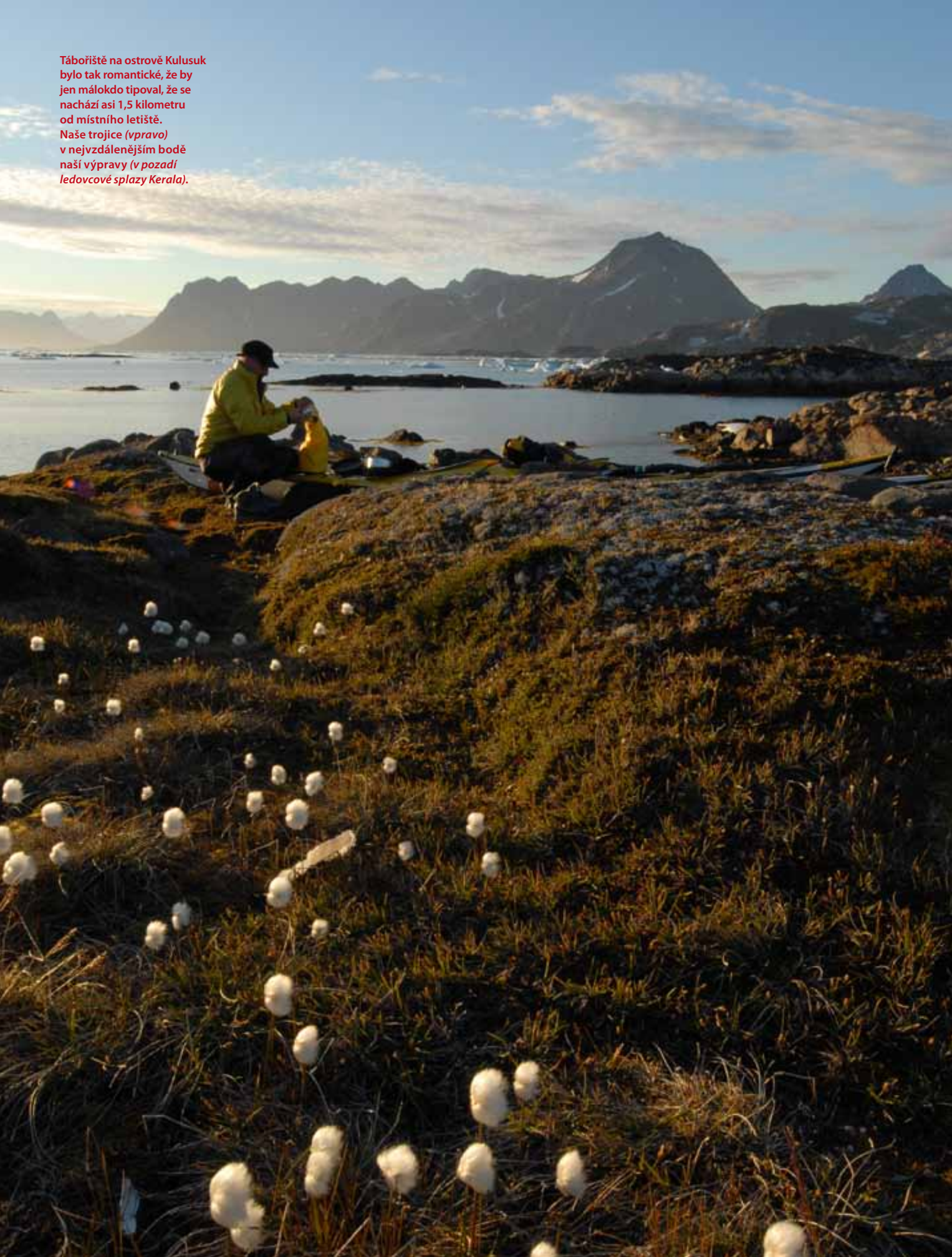
NA KAJAKU DO GRÓNSKA

Ještě
mořských

nedávno takřka neznámé putování na
kajacích ukazuje, kam až je možné posunout
hranice lidských schopností.

NAPSAL A VYFOTOGRAFOVAL **PETR NOVOTNÝ**

Tábořiště na ostrově Kulusuk bylo tak romantické, že by jen málokdo tipoval, že se nachází asi 1,5 kilometru od místního letiště. Naše trojice (vpravo) v nejvzdálenějším bodě naší výpravy (v pozadí ledovcové splazy Kerala).

Cíl naší cesty

nás zavede do jedné z nejdrsnějších a zároveň nejúchvatnějších krajin celé planety – do oblasti ostrova Angmagssalik a přilehlých fjordů na východním pobřeží Grónska. Do míst, kde člověk dokázal přežít staletí jen díky mimořádným dovednostem a také díky jednomu z nejstarších dopravních prostředků světa, kajaku. Cestě do Grónska předcházela několikaměsíční příprava, od volby nejvhodnější oblasti, přes shromáždění informací, pořízení vybavení, vytvoření harmonogramu cesty až po odvážný projekt vlastního mořského kajaku, který se pro naši dobrodružnou cestu nakonec ukázal jako zcela klíčový.

Vzhledem k tomu, že jsme již měli zkušenosti s přepravou lodí na Island, zbývalo zjistit, jestli by nám některá z rybářských lodí nebyla ochotná za rozumný poplatek lodě převézt z Islandu do Grónska. Přes množství nabídek a kontaktů, které jsem obdržel, se však nepodařilo převoz domluvit. I v případě, že by lodě některá přepravní společnost za tučný poplatek odvezla, zůstalo otázkou, jakým způsobem je na místě skladovat do našeho přeletu. Zdálo se, že přeprava letadlem je přece jen schůdnější, zvláště když jsme měli zkušenost, že islandské linky příliš nehledí na nádváhu. Jak ale přepravit kajak dlouhý pět a půl metru? Nezbylo, než ho rozdělit do několika částí!

Byl podzim 2009 a kamarád Standa Klokočník dokončoval maketu svého nového kajaku. Když jsem viděl první náčrtky a později i fotografie, poslouchal komentáře ke všem detailům a vylepšením, byl jsem si jistý, že Standa postaví skutečně výjimečnou loď. Nicméně právě tehdy jsem mu odhalil další, zcela zásadní požadavek: „Stando, přepravit kajaky do Grónska v kuse bude problém, musíme se pokusit rozdělit je alespoň napůl nebo na třetinu.“ Je to vůbec v lidských silách, rozříznout a zase spojit loď tak, aby neutrpěla její funkčnost ani bezpečnost? Přestože Standa po dvoutýdenním rozvažování na takové řešení kývl, přiznávám, že jsem do posledních okamžiků trnul, jak celá operace dopadne.

V téže době bylo nutné rozhodnout, do které části Grónska se vydáme. Prostudoval jsem pečlivě sporé dostupné materiály, pokoušel jsem se spojit s místními kajakáři, prohlížel jsem si vybrané oblasti přes satelitní 3D snímky, abych se nakonec vrátil k několik let starému doporučení: k fjordům v oblasti Angmagssalik

nazývaným někdy také Švýcarsko grónského pobřeží. A jak se ukázalo, byla to nejlepší volba. Území vzdálené necelé dvě hodiny letu z Islandu je dosud minimálně zasaženo turistickým ruchem – a to i přesto, že tu je bývalé vojenské letiště s poměrně čilým provozem. Život je soustředěn do několika menších osad a celkový počet obyvatel v letních měsících v celé oblasti dosahuje jen necelých tří tisíc. Zaledněné žulové skály tvořící členité pobřeží ční nad mořem do výšky mnoha set metrů. Na hladině se pohybují gigantické kusy kontinentálního ledovce i zbytky ledu ze zimního období. Východní oblast se nachází těsně pod polárním kruhem a leží v „mírnějším“ klimatickém pásmu s nižším množstvím srážek než opačné pobřeží. Fjordy a okolní moře jsou tu bez ledu zhruba od července do začátku října, kdy se průměrné denní teploty pohybují v rozmezí 5–10 °C. A právě toto období je pro kajakářskou výpravu jednoznačně nejvhodnější.

**BYL PODZIM 2009
a kamarád Standa
Klokočník dokončoval
maketu svého nového
kajaku. Když jsem viděl
první náčrtky a později
i fotografie, poslouchal
komentáře ke všem
detailům a vylepšením,
byl jsem si jistý,
že Standa
postaví skutečně
výjimečnou loď.**

Žádost o přepravu tří skládacích kajaků z Islandu do Grónska se mi podařilo projednat přímo s ředitelem společnosti Icelandair Arsellem Hardarsonem, který se v únoru objevil v Praze. Náš požadavek si pečlivě vyslechl a po několikátýdenní odmlce vyjádřil souhlas: společnost nám ráda vyhoví a naše plány plně podpoří. V téže době Standa usilovně hledal dílnu, která by uměla zhotovit kopyto a následně laminovat budoucí lodě. Vybrané palubní doplňky – skagy, víka komor, lanka i šrouby – pak objednával z celého světa. Čas plynul nemilosrdně, budoucí lodě měly na Island odcestovat začátkem června a do té doby bylo nutné ještě je řádně prozkoušet. V dubnu navíc zastínil naše plány výbuch islandské sopky. Na konci měsíce Standa přivezl první prototyp a my jsme se mohli na nové lodě konečně svěřit. Dostala název Triena. Bylo třeba ještě doladit řadu drobností, hlavní úkol však spočíval v přípravě a výrobě dělení.

Zároveň jsem pokračoval v plánování trasy a zajišťování výbavy. Nakonec se mi podařilo spojit se a prokonzultovat své představy s místními. Jako zásadní se ukázaly informace ohledně množství ledu, které by mohlo výpravu ve výsledku velmi omezit či znemožnit. Nakonec jsme se rozhodli pro načasování expedice na první polovinu srpna, což se v praxi velmi osvědčilo. V době příprav však zůstávalo důležitou otázkou, jak se v moři mezi množstvím ledu vůbec pohybovat, čeho je a čeho není třeba se obávat i jaké si připravit vybavení. Podle předchozích zkušeností jsme naplánovali trasu o délce zhruba 170 kilometrů. Během léta pak bylo nutné pravidelně sledovat vývoj počasí na místě, připravit přílivové tabulky, zajistit satelitní telefon a dokončit kompletní seznam potřebného vybavení. Důležité bylo rovněž ověřit, jestli se můžeme v oblasti v létě potkat s ledními medvědy a zjistit, jak se na takové setkání případně připravit. Toto riziko jsme však nako-

Vlevo: V zajištění tisícimetrových žulových stěn proplouváme nádherným zálivem Tuna. Nahoře: Po dlouhé přípravě ještě jednou před sestavením pečlivě kontrolujeme naše kajaky.

Nahoře vlevo: Ve větrném počasí používáme osvědčené skandinávské vařiče a nádobí. Uprostřed: Během neplánovaného odpočinku si za silného deště zpestřujeme jídelníček palačinkami s marmeládou z islandských brusinek. Dole: Nečekaně dlouhé slunečné večery byly překvapivě teplé. Nahoře vpravo: Sušený siven je vyhlášenou grónskou pochoutkou.

nec vyloučili. Větší a reálnější ohrožení představuje neuvěřitelné množství komárů a muchniček.

První dělenou loď jsme měli k dispozici v polovině května. Tehdy nám všem spadl kámen ze srdce. Spojení bylo stabilní, těsnění spolehlivé a sešroubovaná loď držela jako přikovaná. Na velké radování jsme však neměli příliš času – do odjezdu lodí na Island zbývalo tou dobou přesně dvacet dní, dvě lodě bylo potřeba ještě vyrobit, rozdělit, ostrojit, vyzkoušet a pečlivě zabalit. Na osvědčení nám nakonec zbyl poslední týden a balili jsme celou noc před odjezdem. Loď na Island odvezl třetí člen expedičního týmu Honza Thule Kolanda, který tam do druhé poloviny července pracoval jako řidič terénního speciálu. Začátkem července od něj přišla stručná zpráva: „Lodě jsou na místě. Thule.“ To nejdůležitější se nám tedy podařilo zařídit a provést včas. Od začátku výpravy nás dělily tři týdny.

Je pondělí 26. července 2010, půl desáté dopoledne, a malé turbovrtulové letadlo se sklání na přistání. Mezi chuchvalci mraku se tu a tam zaleskne ocelově šedá hladina oceánu, po které plují obrovské ledové kry. Za několik okamžiků dosedáme na hliněnou přistávací dráhu na ostrově Kulusuk. Když pak opouštíme malou přetopenou letištní halu, přímo proti vchodu je zaparkovaný vozík. A na něm naše loď. Všech devět dílů! Do začátku výpravy zbývají poslední dva dny, během nichž budeme muset sestavit loď, dokoupit zásoby potravin, benzin do vařiče a především získat maximum aktuálních informací. Převézt všechno vybavení k asi jeden a půl kilometru vzdálenému pobřeží, kde zároveň budujeme malý tábor, nám zabere celý den. Sestavujeme loď na malém molu a budíme zaslouženou pozornost. Potřebuji podniknout ještě krátký přelet vrtulníkem do správného střediska – městečka Tasiilaq, které leží na ostrově Angmagssalik, kde mám domluvenou schůzku s jedním z místních zkušených ka-

kajakářů. Let se však bohužel kvůli mlze o dvě hodiny opozdí, a tak se v Tasiilaqu úspěšně míváme. Stihnu si alespoň zapsat několik stručných poznámek jeho kolegy, kterého zcela náhodou potkávám u místního muzea. Pomáhá mi zakreslit do mapy dobrá tábořiště i některá riziková místa na trase. Ještě musím koupit technický benzin a rychle zpět na heliport. Mezitím se vyčáslilo a během zpátečního letu mám celou oblast jako na dlani. Zdá se, že množství ledu není kritické a naše plánovaná trasa bude bez obtíží přístupná. I předpověď počasí pro následující dny je příznivá – slunečno a téměř bezvětrí, teploty do 14 °C. Když následující ráno přiletá z Islandu i Thule, je náš tým kompletní. Po osmi měsících příprav můžeme konečně vyrazit.

Plavbu časujeme podle úrovně přílivu a odlivu, neboť celkový rozdíl hladin zde dosahuje až 3,5 metru, avšak fjordy jsou zde hluboké a slapové proudy okem téměř nepozorovatelné. Když se však po hladině pohybuje skupina plovoucích ker, uvědomíme si, jaké rychlosti dosahují. Odplouváme z ostrova Kulusuk a přes

NÁSLEDUJÍCÍ DEN
zahájíme prohlídkou
odlehle eskymácké
osady Tiniteqilaq. Zvěs-
ti o opilých eskymácích
bohužel nelhaly
a místo vyhlíží jako
podivná vesnička
duchů. Jen tu a tam se
někdo objeví a ozve
se odpověď na náš
pozdrav „kuda“, tedy
grónské „ahoj“.

pět kilometrů široký fjord Angmagssalik pokračujeme do ústí 30 kilometrů dlouhého fjordu Iksartivaq. Vedle množství drobných ker velikosti autobusu potkáváme i první giganty o rozměrech nákupního centra. V odpoledních hodinách se přesně podle předpovědi místních zdvihá silnější vítr, a tak poslední kilometry jedeme v nádherném surfu. Při hledání vhodného tábořiště si v úchvatné krajině připadáme jako v ráji. Podvečerní rybaření nám na závěr dne nabídne nečekanou podívanou: nedaleko od břehu pozorujeme samici plejtváka myšoka s mládětem.

PŘÍŠTÍ DEN VSTÁVÁME DO SLUNEČNÉHO rána. Pohybujeme se po klidné hladině fjordu Iksartivaq obklopeni neuvěřitelnou horskou scenérií okolních skal a zaledněných štítů. Díky tajícím ledovcům padá z vysokých stěn bezpočet vodopádů.

V ledovém zjetí
Sermilik fjordu
jsme byli ohromeni
nebezpečnou krásou
plovoucích ker
nepředstavitelných
rozměrů.

Silný dánský proud přináší od severu do oblasti Tasillaq i tyto ledové giganty o rozměru mnohapatrových výškových budov.

Po hladině Sermilik fjordu proplováme k nejseverněji položenému bodu naší výpravy – ledovcovým splazům Kerala a Knud Rasmussen.

K večeru kotvíme u poloostrova Tiniteqilaq. Vyrážíme na menší pěší výlet – naším cílem je asi čtyři sta metrů vysoký hřeben s příslibem vyhlídky na zaledněný fjord Sermilik a blízký kontinentální ledovec. Asi po hodině se před námi otevře pohled, při kterém se tají dech. Kam oko dohlédne, plují po hladině obrovské ledové kry. Asi padesát kilometrů severně odtud ústí do fjordu několik ledovcových splazů. Nejproduktivnější z nich, Helheim, přivádí do fjordu dvanáct kilometrů ledu ročně. Po právu se mu říká ledopád, neboť patří k nejrychlejším ledovcovým splazům na planetě. Je bezvětří a mrazivé ticho ruší jen tu tam temné praskání ledovcových ker a hukot zpěněné vody. Bude vůbec možné vydat se zítra sem, do fjordu Sermilik, na kajacích?

Následující den zahájíme prohlídkou odlehlé eskymácké osady Tiniteqilaq. Zvěsti o opilých eskymácích bohužel nelhalo a místo vyhlíží jako podivná vesnička duchů. Jen tu a tam se někdo objeví a ozve se odpověď na náš pozdrav „kuda“, tedy grónské „ahoj“. Brodíme se mezi množstvím plechovek od piva a rozbitého skla a informace o průjezdnosti fjordu nezískáme ani v místním obchůdku. Lovce přijíždějící do malého přístavu s čerstvě uloveným tuleněm se však tváří, že pohyb v Sermiliku na kajaku není žádný velký problém. Vyrážíme. Teprve po překonání úžiny plné menších ker se ocitáme na zcela poklidné hladině fjordu. Nebe brázdí množství vysokých řas a my víme, že nás čeká změna počasí. Suchý praskot ker doplňuje serenáda kapek z tajícího ledu pravidelně dopadajících na mořskou hladinu. Plujeme na jih k nenápadnému mysu Pupik. I když se zpočátku pokoušíme dodržovat při obeplouvání ker bezpečnou vzdálenost, s každým dalším kilometrem se přibližujeme až na zcela nebezpečné minimum. Musíme ke břehu a dohodnout se, jak dál. Z kopce na pobřeží zřetelně vidíme, že mohutné kry úplně zatarasily osmikilometrovou úžinu v dolní části fjordu. Zvažujeme, jakým způsobem plavbu přizpůsobit vzniklé situaci. Nezbývá než se vrátit a přesunout se do ostrovní oblasti blízko fjordu Sermilik.

NÁSLEDUJÍCÍ RÁNO NÁS VÍTÁ JEMNÝM deštěm a den zůstává poněkud temný a zamračený. Přesto se nám díky příznivým proudům daří urazit více než padesát kilometrů. Pak se i počasí obrací k lepšímu a další den potkáváme celé rodiny tuleňů a opět pozorujeme plejtváky, tentokrát však přímo z kajaků. Cílem plavby jsou ledovce Kerala a Knud Rasmussen. Při jejich ústí do fjordu mají být uloženy jediné dvě grónské kešky. Výprava za nimi nám však zabere ještě následující dva dny. Na břehu si čas zpestřujeme lovem arktických sivenů. Při vplutí do fjordu Sermilik se poprvé během výpravy střetáváme s táhlými oceánskými vlnami a je nám jasné, že plánovaná trasa řetězcem ostrovů na jihu souostroví Pusissaraq bude ještě velmi napínavá.

Nejseverněji položená oblast naší trasy nás vítá impozantními výhledy na čela mohutných ledovců, avšak již méně produktivních, takže počet plovoucích ledových ker je ve srovnání s ledovým fjordem Sermilik zcela minimální. Zato štíty okolních hor ční až do výšky dvou tisíc metrů. Je to krajina s neopakovatelným kouzlem. Ve svahu nad naším tábořištěm nachází Honza obě kešky, načez nám připravuje slavnostní večeri – pečené siveny. Následující den obracíme zpět k jihu a zase nám pomáhá odliv. Během dne vystupujeme z kajaků jen na velmi krátkou návštěvu osady lovců ledních medvědů Sermilik.

Oblasti východního Grónska byly poprvé osídleny před více než dvěma tisíci lety. Nehostinné podmínky však okolo roku 1000 n. l. civilizaci zcela zlikvidovaly. Člověk se vrátil do oblasti ostrova Angmagssalik na přelomu 14. a 15. století, avšak hustota populace postupně dramaticky klesala a na konci 19. století zde dánský cestovatel a etnograf Gustav Holm napočítal v několika

malých osadách necelých pět set obyvatel. V dnešní době se jejich počet rozrostl k již zmíněným třem tisícům. Dávno však nežijí v kamenných chýších a letních stanech z tuleních kůží. Barevné domky nesou zřetelné skandinávské rysy. Lov však stále zůstává důležitou součástí jejich života, pouze kajaky nahradily rychlé, relativně malé a skromné motorové čluny.

Na cestu z osady Sermilik nám fouká do zad silný čerstvý vítr. Celé odpoledne pokračujeme v krásném surfu a bez větších problémů urazíme znovu přes padesát kilometrů. Tentokrát nám plavbu kromě několika obrovských ker na chvilku zkříží i mohutný samec kepokaka neboli hrbouna dlouhoploutvého, kytovce známého svým zpěvem a mohutnými skoky vysoko nad hladinu. Představení našeho jedince se zužuje jen na několik hlubokých nádechů a mohutných plácnutí ocasní ploutví. Když doplouváme k pevnině, objevuje se opět nízká oblačnost. Očekáváme deštivou noc. A prší ještě celé následující dopoledne, takže odpočíváme a trochu lenošíme. Během příštích dvou dnů bychom se měli vrátit na ostrov Kulusuk.

PŘED NÁMI SE OTEVÍRAJÍ POSLEDNÍ DOBRODRUŽSTVÍ. Podmínky pro závěrečnou etapu jsou příznivé, počasí stále, vyrážíme tedy obeplout celý ostrov Kulusuk. Konečně si užíváme pádlování v příboji a ve velkých vlnách na otevřeném moři. Na chladnou arktickou vodu jsme si již zvykli, přesto příliš neriskujeme, ani plavání v suchém obleku není vhodné. Největším zážitkem jsou průjezdy okolo mysů Kangeq a Kap Dan a plavba mezi množstvím malých ostrůvků u západního břehu ostrova. Pobřeží je zde mělké, a tak se vozíme na prouděch mezi skalisky a ledy jako na horské dráze. Vpodvečer přistáváme na stejném místě, kde naše putování před dvěma týdny začalo. Za dvanáct dní jsme urazili zpočátku těžko představitelných 310 kilometrů.

Poslední den, původně vyhrazený jako časová rezerva, využíváme k odpočinku, sušení věcí i demontáži a balení svých úžasných plavidel. Naplnění zážitky znovu probíráme jednotlivé etapy cesty a prohlížíme si fotografie. Přítomnost zvolna přechází ve vzpomínky na dobrodružství, které začalo před více než dvěma lety zdánlivě divokým nápadem a nakonec patřilo k těm cestám, kde skutečnost předčí i ty nejfantastičtější představy.

UŽITEČNÉ INFORMACE

Počasí: Nejvhodnější období pro návštěvu východního Grónska (oblasti fjordu Angmagssalik) je od poloviny července do poloviny září, kdy se průměrné denní teploty pohybují v rozmezí 6–10 °C a na hladině fjordů dočasně roztaje zimní vrstva ledu. Podrobné informace o počasí naleznete na www.yahoo.com nebo na www.wunderground.com. Přílivové tabulky najdete na internetu například na www.mobilegeographics.com.

Mapy: Nejlepší seženete v dánském vydavatelství Saga maps, oblast Angmagssalik a Tasiilaq 1:250 000 nebo ve vydavatelství Greenland tourism v edici Hiking Map

East Greenland, Tasiilaq/Kulusuk 1:100 000. Podrobné informace o oblasti východního Grónska získáte na www.eastgreenland.com. **Informace o našich kajacích naleznete na www.triena.cz.**

